

ну сторону геологічних об'єктів та процесів з ними. Родовища корисних копалин розглядаються у формі виробничого ресурсного об'єкта, джерела мінеральної сировини (для подальшого її використання у виробництві промислової продукції).

ГВН має вивчати економічні треби, тобто відображені змістовно або в певних показниках, родовища корисних копалин як виробничі об'єкти, на предмет експлуатації у подальшій господарській та виробничій діяльності з корисними копалинами. ГВН формує інформацію для визначення комплексу виробничих (техніко-економічних, економічних, фінансових та інших) показників геологічних підприємств (що здійснюють ГВН), гірничих підприємств (що видобувають корисні копалини), переробних підприємств (наприклад, металургійних, вуглетранспортних, енергетичних). Змістовна сторона ГВН відображає родовища корисних копалин як виробничі об'єкти (природні речовини) для НРВ, для промислового їх освоєння.

Від визнаної науковцями економічної геології пропонується виокремити фіскальну геологію, предметом якої є оцінки корисних копалин та їх родовищ з погляду вигод держави від надрокористування геологічних і гірничих підприємств. Власні показники, які застосовуються в фіскальній геології, пропонується називати вартісно-ресурсними показниками.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України. – К.: Вісник Міністерства доходів і зборів України, 2014, січень, №2-3. – 430 с.

2. Федоришин Ю.І., Яковенко М.Б., Фесенко О.В., Тріска Н.Т. Глибина будова земної кори Українського щита як основа для прогнозно-металогенічних досліджень // Збірник наукових праць УкрДГРІ. – К.: УкрДГРІ, 2009. – №1-2. – С. 18-33.

3. Малюк Б.І., Бобров О.Б., Красножон М.Д. Надрокористування у країнах Європи і Америки: Довідкове видання. – К.: Географіка, 2003. – 197 с.

4. Основи економічної геології: Навч. посіб. для студ. геол. спец. вищ. закл. освіти / М.М. Коржнев, В.А. Михайлов, В.С. Міщенко та ін. – К.: «Логос», 2006. – 223 с.: іл. – Бібліогр.: С. 218-222.

5. Сучасний тлумачний словник української мови: 50000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2006. – 832 с.

6. Про виконання комплексної програми наукових досліджень НАН України «Мінеральні ресурси України та їх видобування»: постановова Президії Національної академії наук України від 30.03.2007 №91.

7. Реструктуризація мінерально-сировинної бази України та її інформаційне забезпечення / С.О. Довгий, В.М. Шестопапов, М.М. Коржнев та ін. – К.: Наукова думка, 2007. – 347 с.

8. Рудько Г.І., Литвинюк С.Ф., Ловінюков В.І. Геолого-економічна оцінка вугільних родовищ України / Мінеральні ресурси України. – 2012 – №3. – С. 23-28.

9. Положення про порядок розробки та обґрунтування кондицій на мінеральну сировину для підрахунку запасів твердих корисних копалин у надрах, затверд. наказом ДКЗ України №300 від 07.12.2005.

УДК 338.242:336(477)

К.П. ІНДУС,

викладач, Ужгородський торговельно-економічний інститут

Державне регулювання фінансовим потенціалом України

У статті розглянуто основні методи та механізми державного регулювання фінансовим потенціалом України. Виділено основні види господарської діяльності регіонів у можливостях залучення фінансових ресурсів у потенціал регіонів. Обґрунтовано напрями та способи вирішення наявних проблем.

Ключові слова: державне регулювання, принципи державного регулювання фінансовим потенціалом, стратегічні завдання, фактори, тенденції.

Е.П. ИНДУС,

преподаватель, Ужгородский торгово-экономический институт

Государственное регулирование финансовым потенциалом Украины

В статье рассмотрены основные методы и механизмы государственного регулирования финансовым потенциалом Украины. Выделены основные виды хозяйственной деятельности регионов в возможностях привлечения финансовых ресурсов в потенциал регионов. Обоснованы направления и способы решения имеющихся проблем.

Ключевые слова: государственное регулирование, принципы государственного регулирования финансовым потенциалом, стратегические задачи, факторы, тенденции.

K.P. INDUS

State regulation of the financial potential of Ukraine

In the article basic methods and mechanisms of state regulation of financial potential of Ukraine are considered. The main types of regional economic activities in the possibilities of attracting financial resources in the potential of regions are highlighted. Directions and means of solving these problems are grounded.

Keywords: state regulation, principles of state regulation of financial potential, strategic objectives, factors, trends.

Постановка проблеми. Створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандар-

тів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання фінансового потенціалу регіонів, підвищення дійовості управлінських

рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування – це головна мета державного регулювання фінансовим потенціалом.

Основні загальнодержавні стратегічні завдання державного регулювання фінансовим потенціалом набувають нового смислового значення і змісту щодо трансформації економіки основних промислових центрів і регіонів.

Здійснення всіх стратегічних завдань неможливе без створення відповідних інституціональних умов для покращення фінансового потенціалу. Це своєю чергою:

- узгодженість діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо розвитку регіонів;

- розбудова раціональної системи територіальної організації влади;

- оптимізація принципів розподілу повноважень між місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

- поступове розширення прав і підвищення рівня економічної самостійності місцевих територіальних громад.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Науковим дослідженням економічних проблем державного регулювання фінансового потенціалу України присвячені праці таких відомих учених, як М.В. Мінченко [2], К.В. Павлюк [3], Т.В. Пєпа [5], Є.І. Бойко [6], та ін. Загалом, слід відзначити, що достатня вивченість проблематики державного регулювання фінансового потенціалу України не вирішує, на наш погляд, першочергової проблеми – обґрунтування можливостей фінансового потенціалу регіонів країни та їх резерву, розробки відповідного державного регулювання фінансовим потенціалом країни та впровадження управлінських рішень.

З урахуванням цього **метою статті** є аналіз розвитку різних видів господарської діяльності регіонів України для отримання стійкого фінансового потенціалу їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. Міжрегіональне співробітництво в усіх формах прояву має сприяти реалізації стратегічних інтересів України та її мезо- і макрорегіонів, спрямованих на інтеграцію у світову економіку, збільшення ступеня відкритості національної економіки. Форми міжнародного співробітництва повинні завжди бути в колі уваги державної регіональної політики. При цьому виходячи з характеру міжрегіональної економічної диференціації, асиметрії в країні, можна вважати, що основними об'єктами державної регіональної політики мають стати не окремі регіони, а великі макрорегіони, що характеризуються відносно однорідністю територій, які вони включають, і здатні підвищувати ефективність участі в міжрегіональному поділі праці за рахунок випереджального розвитку галузей спеціалізації. Таке припущення, тобто вибір макрорегіонів як об'єктів державної регіональної політики, обумовлено рядом їх особливостей, зокрема значним перевищенням міжрегіональної асиметрії та диспропорції над внутрішньорегіональними; наявністю передумов для розроблення і реалізації великих інвестиційних проектів, які відсутні в межах окремих мезорегіонів. Доцільно для покращення фінансового потенціалу є зосередження зусиль на стимулюванні розвитку найперспективніших галузей і полюсів зростання, здатних забезпечити найбільший динамізм розвитку макрорегіонів, що дозволить сформувати в межах центри

зростання, здатні передавати імпульси розвитку іншим територіям, що входять до їхнього складу.

Реалізація державної політики організації та діяльності міжрегіональних структур і регулювання асиметрії внутрішнього розвитку макрорегіонів потребує розроблення і впровадження спеціального механізму економічних, організаційних та управлінських заходів для вирішення питань щодо вибору напрямів, способів, методів та інструментів управління регіональним і міжрегіональним розвитком. Такий організаційно-економічний механізм регіонального і міжрегіонального розвитку в межах макрорегіонів являє собою сукупність інституційних, економічних та організаційних заходів, інструментів і важелів, а також послідовність дій, спрямованих на зниження міжрегіональних диференціацій та деінтеграції їх соціально-економічного розвитку. Як головна організаційна форма такого механізму можуть виступати міжрегіональні кластери, формування яких із сильними сусідами за допомогою інтенсифікації міжрегіонального співробітництва розглядається нами як один із способів державного регулювання фінансовим потенціалом макрорегіонів.

Серед функцій державного управління та регулювання господарської діяльності на певній частині території країни за допомогою пільгового оподаткування, створення сприятливих митних, валютно-фінансових та інших умов діяльності як для національних, так і для іноземних суб'єктів господарювання підприємства. Ці території мають розширену самостійність у вирішенні господарських питань, особливі преференційні умови економічної діяльності для іноземних та національних підприємств.

Головним завданням створення СЕЗ як інструменту досягнення відкритості національної економіки та стимулювання міжнародного регіонального співробітництва можна визначити: оптимізацію структурних перетворень в економіці регіональних господарських системах і насамперед макрорівня шляхом залучення іноземних інвестицій; посилення дієвості спільної з інвесторами підприємницької діяльності в територіальних утвореннях для нарощування експорту товарів та послуг; активізація науково-технічного обміну, залучення й впровадження нових технологій, досягнення нової інноваційної якості економіки; створення сучасної регіональної ринкової інфраструктури, поліпшення платіжного балансу; розв'язання проблем зайнятості та формування нових робочих місць; прискорення соціально-економічного розвитку окремих територій і країни в цілому. Активізація міжрегіонального співробітництва та розвитку територій макрорегіонів може виражатися у формуванні системи міжнародних транспортних коридорів (МТК), яка включає в себе автодорожню, залізничну, водну та комбіновані транспортні інфраструктури. У країні реалізується Програма створення та функціонування національної мережі транспортних коридорів, позитивний ефект якої матиме свої прояви особливо у прикордонних регіонах.

Що стосується форм міжрегіонального співробітництва всередині країни, то їхнім вираженням є міжрегіональні асоціації економічної взаємодії суб'єктів господарювання, двостороннє співробітництво на основі укладання договорів і угод, створення міжрегіональних маркетингових центрів, міжрегіональних кластерних утворень.

Наступним кроком державного регулювання фінансово-го потенціалу країни є залучення фінансових ресурсів у розвиток реального сектору економіки. Оскільки виробництво є основою відтворення економіки регіонів та країни.

Розвиток реального сектору економіки України, забезпечення економічного зростання можливі лише за умови докорінного оновлення основних засобів, технічна і технологічна відсталість яких є основною причиною випуску на більшості підприємств неконкурентоспроможної продукції, не кажучи вже про посилення небезпеки техногенних катастроф.

Потреби у післякризовому оновленні економіки країни досить значні. Передусім це стосується обсягів і структури капітальних вкладень, адже кризові явища найбільш вразили саме інвестиційну сферу. До основних причин низької інвестиційної привабливості України необхідно віднести неусунені недоліки в законодавстві, що не забезпечує інвестора достатніх гарантій збереження їх фінансових активів. Проте слід визначити, що об'єктивно припливу капіталів у реальний сектор економіки України перешкоджала низка суб'єктивних чинників, зокрема низький рівень розвитку інноваційно-інвестиційної інфраструктури. Для того щоб інвестування втратило спорадичний характер, недостатньо мати лише банки і інвестиційні фонди. Необхідно залучити потенціал інших фінансових установ, а також створити умови, що полегшують роботу інвесторів і кредиторів. Для успішної діяльності інвесторам необхідний великий обсяг систематизованої інформації, що характеризує в різних аспектах проекти, галузі, регіони тощо. Тобто має існувати ціла мережа інформаційно-консалтингових фірм, що зможе надавати таку інформацію, яка реально становить для інвестора інтерес.

Крім того, мають функціонувати галузеві і професійні асоціації, які б лобювали галузеві інтереси на рівні виконавчої та законодавчої влади, у тому числі регіональної. Така інвестиційна інфраструктура частково вже склалася у низці орієнтованих на експорт галузей, що пояснюється їх підвищеною привабливістю для інвесторів, у тому числі зарубіжних. Стан в інших, менш інвестиційно привабливих галузях, також не можна назвати безнадійними. Для створення сприятливих умов для їх інвестиційної діяльності необхідно витрати більше зусиль, причому з боку не тільки органів державного управління, а й представників ділового середовища. Проблема має вирішуватися комплексно, за тісної взаємодії галузевої та регіональної виконавчої влади, державно-приватного партнерства. Об'єднавчим стрижнем є інтереси галузі та території, прагнення до створення передумов для їх довгострокового і динамічного розвитку.

У сфері кредитної політики важливим завданням державного регулювання є створення сприятливих умов для активізації довгострокового кредитування реального сектору економіки. Це можливо завдяки здійсненню заходів щодо збільшення загальних обсягів кредитування фінансовими компаніями, запровадження стимулюючої процентної політики; переорієнтації кредитних ресурсів банківської системи на довгострокове кредитування; створення пільгових умов кредитування критичних для держави інвестиційних програм.

З метою розроблення рекомендацій щодо напрямів удосконалення функціонування фінансових компаній у процесі забезпечення реального сектору необхідними фінансовими ресурсами доцільно виокремити основні причини низької

ефективності їхньої діяльності: зовнішні, зумовлені несприятливими економіко-інституційним середовищем; внутрішні, пов'язані з недоліками організаційно-економічного механізмів функціонування фінансових інститутів.

Стосовно організаційно-економічного стану самих фінансових компаній, то можна також говорити про його негативну характеристику. Зокрема, більшість фінансових компаній має низьку капіталізацію, надає обмежений спектр послуг у вузькому колі клієнтів, відчуває дефіцит висококваліфікованих кадрів, характеризується високим ступенем ризику у проведенні фінансових операцій. Такий стан справ у секторі небанківських фінансових інститутів вимагає проведення нагальних комплексних реформ.

На нашу думку, в такій ситуації для активізації інвестиційної активності, підвищення ролі населення в механізмі трансформації заощаджень в інвестиції через інститути небанківського фінансового сектору необхідно взяти низку заходів, забезпечивши:

1. Надійний захист прав і законних інтересів дрібних інвесторів шляхом закріплення в законодавчому порядку норм, які гарантують можливість проведення вкладених фінансових ресурсів.

2. Інформаційну прозорість діяльності фінансових компаній.

3. Нагляд і контроль з боку державних наглядових органів за їхньою діяльністю.

4. Формування позитивної громадської думки щодо фінансових установ та підвищення довіри населення до фінансових компаній зокрема.

Для посилення ролі фінансових компаній в економіці України слід визначити пріоритетні сфери діяльності цих фінансових посередників з урахуванням особливостей їхнього соціально-економічного призначення.

Вважаємо, що в Україні доцільно розвивати передусім такі види фінансових компаній:

1) страхові компанії як провідні фінансові посередники щодо забезпечення надання страхових послуг та виконання функцій інституційних інвесторів;

2) інститути спільного інвестування як перспективну форму інвестиційного бізнесу, зокрема венчурного фінансування;

3) недержавні пенсійні фонди як інститути, що забезпечують соціальні гарантії та є важливим джерелом довгострокового капіталу;

4) лізингові компанії як центральні кредитори оновлення основних фондів промисловості, сільського господарства, транспорту;

5) кредитні спілки як інститути мікрофінансування.

Перспективно видається співпраця компаній у схемах спільного інвестування. У створенні інститутів спільного інвестування зацікавлені й інші фінансові посередники, наприклад страхові компанії, комерційні банки. Зокрема, участь банків у схемах спільного інвестування відкриває можливість для зниження вартості банківських ресурсів і активізації діяльності на ринку цінних паперів.

Висновки

Акцептуючи увагу на залученні фінансових ресурсів у реальний сектор для забезпечення інноваційного типу економічного зростання та посилення фінансового потенціалу, слід зазна-

чити, що невід'ємним елементом є венчурне підприємництво. Воно виконує функцію каталізатора інноваційного розвитку і здатне не тільки вивести економіку на вищий рівень, а й забезпечити прорив технологій українських інститутів на світові ринки. Отже, передумовою підвищення ефективності інноваційної діяльності є організація технічної, фінансової та організаційної підтримки інноваційного бізнесу, зокрема створення фондів венчурного фінансування інноваційної діяльності.

Головна роль венчурних фондів полягає в управлінні та контролі за реалізацією інвестиційних проектів, які здійснюються за участю венчурного капіталу.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку. Затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 №224. – 25 с.
2. Мінченко М.В. Планування та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів: підручник / М.В. Мінченко, Л.П. Чижов, А.В. Фролков. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 442 с.
3. Павлюк К.В. Концептуальні основи фінансової незалежності місцевого самоврядування / К.В. Павлюк // Фінанси України. – 1997. – №4. – С. 59–61.

4. Пакань В.І. Формування основ фінансової автономії місцевого самоврядування / В.І. Пакань // Фінанси України. – 2000. – №8. – С. 67–70.

5. Пепа Т.В. Сучасна парадигма регіонального розвитку продуктивних сил економічного простору України / Т.В. Пепа. – Черкаси: Вертиком, 2012. – 530 с.

6. Про затвердження методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку. Наказ Мінекономіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 №224.

7. Про концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України від 25.05.2001 №341/2001 // Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: збірник офіційних документів / За ред. З. Варналія. – К.: ШСД, 2004. – 521 с.

8. Прогнозування соціально-економічного розвитку регіону: питання теорії та методології / НАН України. Ін-т регіон досліджень; наук. ред. д.е.н. проф. Бойко Є.У. – Львів: ІРД, 2005. – 157 с.

9. Полевик Г.М. Вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами регіону; дис. кандидата економічних наук: 08.06.01 / Полевик Г.М. – Херсон, 2009. – 196 с.

10. Сазонець І.Л. Управління місцевими фінансами: навч. посіб. / І.Л. Сазонець, Т.В. Гринько, Г.Ю. Діридатко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 264 с.

УДК 339.727:061.1ЄС

Ю.Ю. ДАНИЛОВА,

аспірант кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин,
Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Особливості розвитку світового ринку банківських послуг

У статті досліджено та виявлено основні передумови формування світового ринку банківських послуг; визначено основних суб'єктів даного ринку та проаналізовано різні підходи до його структуризації. Особлива увага приділяється дослідженню особливостей сучасного розвитку світового ринку банківських послуг та його взаємодії з різними категоріями міжнародних економічних відносин, а саме виявлено взаємозалежність ринку банківських послуг та ринку капіталів, ринку страхування та вплив таких явищ, як глобалізація, інтернаціоналізація, на процеси, що відбуваються на ринку банківських послуг.

Ключові слова: світовий ринок банківських послуг, галузева структура ринку, структура ринку за типами споживачів, структура ринку за географічним охопленням, ринок страхування, ринок капіталів, інтернаціоналізація, глобалізація.

Ю.Ю. ДАНИЛОВА,

аспірант кафедри мирового хозяйства и международных экономических отношений,
Институт международных отношений Киевского национального университета им. Тараса Шевченко

Особенности развития мирового рынка банковских услуг

В статье исследованы и выявлены основные предпосылки формирования мирового рынка банковских услуг; определены основные субъекты данного рынка и проанализированы разные подходы к его структуризации. Особое внимание уделяется исследованию особенностей современного развития мирового рынка банковских услуг и его взаимодействию с различными категориями международных экономических отношений, а именно определена взаимозависимость рынка банковских услуг и рынка капиталов, рынка страхования и влияние таких явлений, как глобализация, интернационализация, на процессы, происходящие на рынке банковских услуг.

Ключевые слова: мировой рынок банковских услуг, отраслевая структура рынка, структура рынка по типам потребителей, структура рынка по географическому охвату, рынок страхования, рынок капиталов, интернационализация, глобализация.

Y.Y. DANYLOVA,

Ph.D. student, Institute of International Relations, Taras Shevchenko Kyiv National University

The article provides the consideration of the main prerequisites for the formation of the world market of banking services; identifies the main actors of the market and analyzes different approaches to its structure. Special attention is paid to the research of the contemporary features of the world market of banking services and its interaction with different categories of the international economic relations, namely it is defined the interdependence of the market of banking services and the capital market, insurance market and the impact of such phenomena as globalization and internationalization on the processes occurred in the banking services market.

Keywords: world market of banking services, market sectorial structure, market structure by types of customers, market structure by geographic coverage, the insurance market, the capital market, internationalization, globalization.